

Fælles fredagsforedrag

Fælles fredagsforedrag afholdes i Solsalen på Ingerslevs Boulevard 3, 8000 Aarhus C.

Kl. 9.30-11.30. Dørene åbner kl. 9.00.

FOF Aftenskolen
Aarhus

H.H. Seedorffs Stræde 7, 8000 Aarhus C * Tlf. 8612 2955 * www.fof-aarhus.dk

23/1: Frøsamlere og genbanker - vi bevarer de gamle grøntsager, frugtsorter og blomsterplanter

Foredragsholder: John Kruuse, cand.scient. med hovedfag i biologi og kemi, tidl. forskningsbibliotekar på Statsbiblioteket og nu foredragsholder, faglig konsulent og støtte i Frøsamlerne.

De gamle sorter er lette at dyrke, smager fantastisk og er lette at tage frø af – alligevel er de fleste ikke længere i handlen. Hvorfor og hvordan er vi kommet dertil?

Omkring 85% af de forsvundne sorter er bevaret som frø i genbankernes fryser. Hos Frøsamlerne har vi allerede "repatrieret" 30 forskellige tomatsorter, som har været dyrket i Danmark fra 1880 til 1960'erne, ligesom vi fx vedligeholder mange gamle ærte- og bønnesorter, som kun har været dyrket af enkelte familier gennem generationer. Ved at dyrke og hvert år tage frø af de bedste planter sikrer vi også, at sorten til enhver tid er tilpasset klima og jordbund hos os – i modsætning til plantecenterets eller byggemarkedets købefrø, der produceres i varmere lande.

Frøsamlerne

Frøsamlerne er en landsdækkende forening stiftet i 1987 med i dag godt 1100 medlemmer. Vi finder, indsamler og dyrker bevaringsværdige planter – lige nu 600 forskellige sorter: en "græsrodsgenbank". Overskudsfrø herfra sælger vi på markeder og gennem vores webshop.

I samarbejde med andre europæiske frøsamlere søger vi at overbevise politikerne i EU om nytten af fri adgang til frø til ikke-erhvervsmæssig dyrkning – en rettighed, der er alvorligt truet i disse dage. Læs mere på <http://www.froesamlerne.dk>

30/1: Mig – barn af et tvangsægteskab

Foredragsholder: Deniz Serinci, journalist, skribent for Jyllands-Posten og forfatter til bl.a. "Fængslet i Erdogans Tyrkiet" (2018).

Hver tredje pige med indvandrerbaggrund i Danmark føler ikke, at hun må få en kæreste. Det er ikke bare en statistik – det er virkeligheden for alt for mange unge kvinder i Danmark i dag. Undersøgelser dokumenterer massiv social kontrol blandt nydanskere, og konsekvenserne spænder fra begrænsede frihedsrettigheder til tvangsægteskaber og æresrelaterede drab.

Jeg ved, hvordan det føles, for jeg er selv født ind i det.

Mine kurdiske forældre blev tvunget ind i et ægteskab, og jeg voksede op i et hjem præget af social kontrol. Senere valgte jeg at dykke ned i de dybere lag: Jeg læste historie og mellemøststudier for at forstå, hvor kontrollen kommer fra – kulturelt, historisk og samfundsmæssigt.

I dette foredrag kombinerer jeg mine personlige erfaringer med faglig indsigt. Jeg taler om:

- * Hvorfor social kontrol opstår
- * Hvilke konsekvenser den har for især unge piger
- * Hvordan vi som samfund – og som individer – kan bryde mønstrene

I 2024 blev jeg inviteret af digitaliserings- og ligestillingsminister Marie Bjerre (V) til at sidde i den komité, der udpeger modtageren af årets Ligestillingspris. Årets tema var etniske minoritetskvinder og social kontrol.

"Du har været aktiv i debatten og selv gået forrest i kampen mod negativ social kontrol,"
– Marie Bjerre (V)

"Deniz er knusende dygtig til at formidle svært stof, så alle kan forstå det." – Mads Brügger, Radio24syv

6/2: "Tal ordentligt!" Hvad er rigtigt og forkert?

Foredragsholder: *Adrian Hughes, journalist, tv og radiovært, moderator og foredragsholder*

Sprogentusiaster synes ofte, at andres og især unges sprog er forkert. Udtalen formumles, grammatikken sejler, smukke gamle ord glemmes og nye ord er enten grimme, uforståelige eller engelske. Adrian Hughes synes fx selv, at han taler et formfuldendt, varieret og distinkt dansk, som mange kunne lære meget af. Han fik sågar DR's Sprogpris for det. Men hvem afgør, om noget sprog er mere prisværdigt end andet? Siden 2017 har Hughes været vært for DR P1-programmet *Klog på Sprog*, hvor han møder mange lytteres krav om at give dovne og dvaske sprogsjuskere en opsang. De blæser til kamp for sondring mellem ligge og lægge og fastholdelse af ordsprog, så de ikke forvanskes til fx at råbe "jagt i gevær".

I *Tal Ordentligt* fortæller Adrian Hughes, hvordan han arbejder med sit eget sprog. Gennem sin karriere som formidler af kunst, historie og kultur har han brugt et righoldigt lager af spidsfindige talemåder og sirligt udtænkte sproglomster. Men kan sprog også være så udspekuleret, at det står i vejen for sig selv?

Tal Ordentligt gennemføres i tæt dialog med publikum, så dets aktuelle sproglige kæpheste får en tur i manegen. Kom med jeres yndlingsaversioner, så taler vi om det.

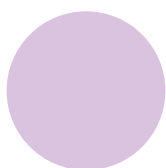
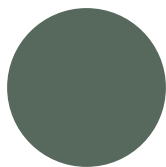
20/2: Det himmelske overskud

Foredragsholder: *Margrete Auken er tidligere præst og politiker. Hun var medlem af Europa-Parlamentet for Socialistisk Folkeparti fra 2004 til 2024. Inden da var hun medlem af Folketinget fra 1979 til 1990 og igen fra 1994 til 2004.*

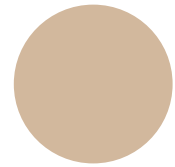
Politiker og præst Margrete Auken reflekterer over troens betydning for hendes liv og virke – først som præst, senere tillige som folketingspolitiker og siden medlem af Europa-Parlamentet. Få et rigt indblik i et liv, hvor troen både har båret og udfordret.

Da Margrete Auken trådte ind i Folketinget, måtte hun skrue drastisk ned for præstearbejdet. Kirkelige handlinger, mødet med mennesker i krise og sorg blev sjældne. Tilbage var kun en månedlig gudstjeneste samt et hold konfirmander, som hun siden også måtte slippe. Selv de salmer, hun plejede at synge på cykelturene og i bilen, forsvandt. Hun erfarede, hvor meget troen havde levet af at blive brugt og delt, men alligevel var den ikke væk. Hvordan lever troen videre, når dens daglige udtryk forsvinder?

I foredraget udfolder hun spørgsmål om ånd, kvindelighedens plads i det kristne gudsbillede og samspillet mellem tro og politik. Hvordan man kan leve og dø på vores store salmeskat, og hvordan det kan lade sig gøre at være politisk rød, men samtidig holde konservativt fast ved gudstjenestens klassiske ritualer og salmer.

27/2: Fortællinger fra virkeligheden

Foredragsholder: *Iben Mondrup, prisbelønnet forfatter*

I 2024 var Iben Mondrup alvorligt syg i længere tid. Hun havde rigelig tid til at tænke over livet og døden. Det hun ønskede sig allermost, var at få lov at skrive en bog mere. Så blev hun rask og skrev bogen *Hvordan kan vi*.

Hvordan kan vi er en roman om at finde sin vej i livet, alene og sammen med andre. Fortalt år for år, fra familien i 1978 køber et hus på Samsø, hvor de skal være, når de er på sommerferie fra Grønland, til 2025 hvor Iben Mondrup sidder i samme hus og skriver på en bog.

I *Hvordan kan vi* fortæller Mondrup råt om både det grimme og det pæne. I foredraget deler hun sine overvejelser om at skrive fra virkeligheden, sin egen og de andres. Findes der en sandhed, hvem ejer den, og kan den fremstilles som litteratur? Hvordan viser man hensyn, når man finder det magtpåliggende at fortælle tingene, som man selv synes, de var?

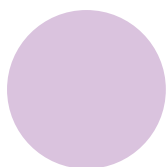
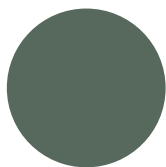

6/3: Hjertesproget er vers og sang

Foredragsholdere: *Christian Egander skov og Uffe Holmsgaard Eriksen, undervisere på FOF Aarhus' Kulturhøjskole.*

Som danskere sidder vi på et skatkammer af sange. Der er folkelige sange, fædrelandssange, salmer og arbejdersange. Mange af dem er kendte og elskede, endnu flere er glemte.

I dette foredrag dykker Uffe Holmsgaard Eriksen og Christian Egander Skov ned i den danske sangskat. Vi skal høre om sangenes betydning, deres forhistorie eller om den tid, de er skrevet i, når de to skattede FOF Aarhus-undervisere lader ånden boble. Og ja, så skal vi naturligvis også synge sammen. Hver med sit næb, sådan som vi gør, dér, hvor hjertesproget er vers og sang.

13/3: En farlig jungle

Foredragsholder: *Rasmus Krath, eventyrer og foredragsholder*

2000 migranter satser livet hver dag.

I 2024 krydsede den danske eventyrer Rasmus Krath den farlige og lovløse Darién Gap jungle, der forbinder Colombia med Panama og dermed også hele Sydamerika med Nordamerika.

Junglens vildskab er i disse år scene for klodens største migrationsstrøm, hvor over 2000 migranter hver dag satser livet på en 3-6 dage lang vandring – som ikke alle overlever – i håbet om at nå til USA. Darién Gap er migranternes største udfordring på den lange rejse fra syd til nord.

Rasmus Krath fulgte en familie fra Venezuela tæt igennem hele junglen og fortæller nu med både ord, film og fotos om, hvad det vil sige at være migrant og satse livet i håbet om at få en bedre tilværelse. Det er heftigt materiale – vær beredt!

20/3: JAZZ MED TO

– en musikalsk fortælling om John & Bjarne

Foredragsholder: Søren Peter Frøsig, trompetist og Brian Svendsen, pianist og klarinettist

Historien om to mennesker, der sidder på et værtshus ... og aldrig helt forlader det

Træd ind i det røgfyldte univers af øl, venskab og vemodige viser – og mød to af Danmarks mest elskede originaler: John Mogensen og Bjarne Liller. I denne musikalske fortælling kommer vi helt tæt på de to personligheder, som på hver deres måde satte et uudsletteligt præg på dansk musik og folkesjæl.

Kom med bag om sangene – og mændene bag stemmerne

Få de små, skæve historier og anekdoterne fra baglokalet og et genhør med en lang række af de udødelige sange, som gjorde John Mogensen og Bjarne Liller til folkeeje – og som stadig lever i os i dag. Vi synger med på *Så længe jeg lever*, *Der er noget galt i Danmark*, *Billet mrk.*, *Kvaj up*, *En som mig* og mange flere.

På scenen møder du trompetist, sanger og fortæller Søren Peter Frøsig, der med varme, humor og nærvær guider dig gennem en fortælling fyldt med både grin og eftertænksomhed. Ved hans side sidder Brian Svendsen, der med sit klaverspil og sin klarinet skaber de stemningsfulde musikalske rammer og krydrer med musikalske finurligheder undervejs.

Sammen udgør de JAZZ MED TO – en duo med kærlighed til det gode håndværk, til dansk visetradition og til at formidle historier, der rammer lige i hjertet. Med spilleglæde, musikalitet og masser af sjæl inviterer de publikum med på en rejse ind i en verden, hvor melodierne og minderne lever videre.

JOHN & BJARNE – En musikalsk fortælling

er en oplevelse, en stemning og en kærlig hyldest til to af de store – fortalt med respekt, smil og swing.

JOHN & BJARNE

En hyldest til Mogensen & Liller

27/3: Showbusiness for de grimme

Foredragsholder: *Lars Trier Mogensen, politisk kommentator, forfatter og tv- og podcastvært*

Chokvalget af finansmatadoren og tv-stjernen Donald J. Trump var kun begyndelsen. Overalt i den demokratiske del af verden er kulørte og flamboyante entertainere ved at overtage den politiske scene. Det er også sket tidligere i Danmark.

Med afsæt i den anmelderroste bestseller *Den store joker* – om hvordan Trump tilbage i 2016 formåede at begeistre og forskrække millioner af vælgere med sin grænseoverskridende attitude – skildres en ny og kulørt medievirkelighed, hvor underholdningsfaktoren er blevet vigtigere end politiske holdninger: Politik er showbusiness for de grimme, som man siger i USA.

Oplev et levende og nysgerrigt foredrag om tidens reality-politik med forfatter og politisk kommentator Lars Trier Mogensen, som selv er kendt fra både radio og tv.

10/4: Kunst som direkte spørgsmål

Foredragsholder: *Birgit Bjerre, billedkunstner, forfatter og underviser ved Kulturhøjskolen*

Kunst er ikke blot noget man som publikum ser på. Den kan involvere og næsten insistere på, at man foretager sig noget i forhold til den. Enten i form af, at man beder dem, der ser på den om at flytte sig, eller bidrage med ord, handling og stemmer. Men hvordan kan det være, at det som kunstner er interessant at komme i dialog med andre mennesker?

I foredraget vil Birgit Bjerre fortælle om to projekter, som har taget fat i det, man kan kalde tunge eller svære emner. Begge gange har hun været i dialog med publikum. Det ene projekt handlede om ensomhed, det andet om sorg. Hun viser, hvordan det at stille sig i verden og afvente et svar som kunstner er både grænseoverskridende og meget bevægende. De svære spørgsmål kan ofte være de bedste.

17/4: Dansk politik i kog

Foredragsholder: *Christian Egander Skov er historiker, ph.d. og forfatter med speciale i politisk idéhistorie og samfundsforhold samt programleder ved Tænk tanken Prospekt*

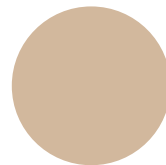
Alt er i kog i dansk politik i 2026. Men hvad er det, som koger?

Vi ved, at der kommer valg, men hvornår kommer det? Vi ved, at der kommer en regering, men hvem skal sidde i den? Hvordan har partierne flyttet sig siden sidste valg, og hvad skal vi lige nu holde øje med. FOF Aarhus-underviser Christian Egander Skov er prisbelønnet forfatter til en bog om dansk politik, har sin gang i de politiske og journalistiske kredse og vil denne dag give os et eksklusivt indblik i dansk politiks allermest aktuelle frontlinjer.

1/5: Jeg kommer ikke hjem i dag

Foredragsholder: *Matilde Kimer er prisbelønnet udenrigskorrespondent, journalist, forfatter og ekspert i Rusland og Ukraine*

Matilde Kimer blev ligesom alle andre i Ukraine vækket af bombefly og missiler, da Rusland startede en storstilet invasion tidligt om morgenen torsdag den 24. februar 2022.

Som DR's Ruslands- og Ukrainekorrespondent har hun dækket begge lande i over 15 år, og i dette foredrag tager hun os med til bryllup, begravelse og med skoleelever ned i de ukrainske beskyttelsesrum fra Anden Verdenskrig. For hvordan kan en hverdag fungere, når luftalarmer hyler normaliteten væk?

Der bliver plads til anekdoter om, hvordan russere, ukrainere, soldater, civile, voksne og børn – og en dansk journalist oplever krigen, og hvilke gamle ar, den har revet op. Matilde viser klip fra dækningen og fortæller, hvordan mødet med mennesker bliver til indslag i radio og tv. Foredraget er en kombination af historie og hendes personlige oplevelser fra både Ukraine og Rusland.

Matilde er DR's udenrigskorrespondent i Rusland og Ukraine, som hun siden 2009 har dækket intenst, og hvor hun gennem de seneste år har fået rosende omtale for sine prisbelønnede autentiske reportager fra konflikten i den krigshærgede region mellem Kiev, Krim og Moskva. I dag giver Matilde som foredragsholder sit publikum et unikt indblik i den ukrainske revolution – et foredrag, der efterlader salene med eftertænksomhed.

